

'Zij' zijn Wij

Noord en Zuid ontmoeten elkaar

Museum Catharijneconvent in Utrecht presenteert de meest prestigieuze en boeiende expositie over kunst uit de hoge middeleeuwen (ca. 1100-1350). Deze intrigerende tentoonstelling North & South is te zien tot en met 26 januari 2020.

Zicht op het plaatsje Lluçà

Door: Yvonne Langenberg

De kerk van Santa Maria de Lluçà

De kerk van Santa Maria de Lluçà

Op uitnodiging van Museum Catharijneconvent, het Catalaans verkeersbureau en Visit Norway zijn we op zoek gegaan naar deze sublieme bron van kunst uit de hoge middeleeuwen welke vooral dankzij hun geografische ligging beschermd is gebleven door de Pyreneeën in het zuiden en de fjorden in het noorden.

Alleen in Catalonië en Noorwegen zijn deze vroege stukken bewaard gebleven, vaak in kleine en afgelegen dorpskerken. Hoe anders liep het af in Midden-Europa waar deze kunst veelal verloren is gegaan, als gevolg van beeldenstormen, de Franse revolutie, de Contrareformatie, veranderende smaak en de drang naar innovatie.

Europese cultuurgeschiedenis

Samen met Gastconservator Justin Kroesen, hoogleraar materiële cultuur van het christendom aan de universiteit

van Bergen (Noorwegen) en tevens conservator van de collectie kerkelijke kunst van het Universiteitsmuseum in Bergen, conservator Micha Leeflang van Museum Catharijneconvent en conservator Marc Sureda i Jubany (Museu Episcopal de Vic) gaan we op zoek naar de opvallende overeenkomsten die een fundamenteel aspect van de Europese cultuurgeschiedenis blootleggen: de eenheid tussen noord en zuid die in middeleeuws Europa ontstond door de verspreiding van het christendom.

Lluçà

We vliegen eerst naar Barcelona waarna we met de bus doorreizen naar het historische plaatsje Lluçà, (circa 280 inwoners) waar we een bezoek brengen aan het hooggelegen Monestir de Santa Maria de Lluçà, later zullen we doorreizen naar de stad Vic voor een bezoek aan het indrukwekkende Museu Episcopal de Vic.

Monestir de Santa Maria de Lluçà

De kerk van Santa Maria de Lluçà werd ingewijd in het jaar 905. Het bestond uit een schip met een klein transept, een centrale apsis en twee kleine apsisen, een aan elke kant. De kerk was omringd door antropomorfe graven

Rond 1170-1190 werd een nieuwe tempel gebouwd op de plaats van de oorspronkelijke kerk. Deze nieuwe tempel, met enkele aanpassingen kunnen we vandaag de dag nog volop bewonderen. De kerk heeft een klassieke Latijnse kruisplant. Het schip, bedekt door een amandelvormig gewelf, eindigt in een halfronde apsis. Aan elke kant van het koor vinden we een kleine kapel. Het originele belfort is een imposante vierkante toren.

Naast de kerk vinden we de reproductie van twee romaanse meesterwerken: het altaar en het kruis.

De kerk van Santa Maria de Lluçà

De originele werken worden tentoongesteld in het Museum van Vic. Het altaar bestaat uit een voorstuk en twee zijpanelen geschilderd in de tweede helft van de 13e eeuw. Op de voorkant zien we een afbeelding van de Maagd Maria en kunnen we enkele afleveringen van haar leven bewonderen. Meer afleveringen van het leven van de Maagd worden afgebeeld op de zijpanelen. Aan het kruis is het beeld van Christus op hout geschilderd. De stijl van het kruis kondigt de karakteristieken van de gotische periode aan. Ook in de tempel kunnen we een indrukwekkende doopstapel en een gratis exemplaar van het verdwenen romaanse

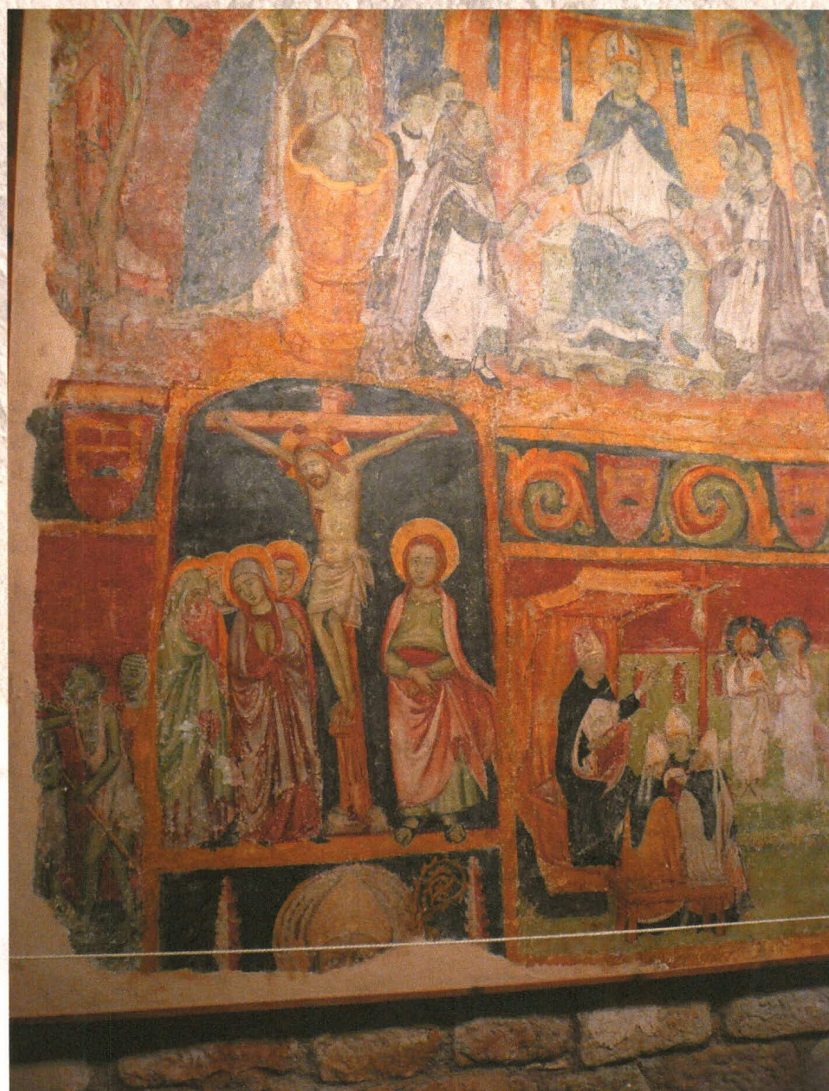
beeld van de Maagd bewonderen. Bovendien is er een verzameling religieus goud- en zilverwerk, met een prachtig 17e-eeuws zilveren kruis, permanent tentoongesteld in de kerk. Het is zeker ook de moeite waard aandacht te schenken aan het interessante ijzerwerk op de voordeur van de tempel

Het klooster van Lluçà bevindt zich in het midden van het gebouw, het heeft een onregelmatige vorm.

Het Altaar in de kerk van Santa Maria de Lluçà

De restauratiewerken, die in 1967 zijn begonnen, gaven het klooster zijn huidige aspect. De datum van de bouw ervan is onzeker, hoewel vanwege de overeenkomsten met het klooster in Ripoll, gebouwd terwijl Ramón de Berga de abt was, kunnen we het dateren tussen 1172 en 1206. Het klooster bestaat uit vier galerijen, met 18 bogen en 22 kolommen, eindigend in een hoofdkubus (behalve twee, die werden vervangen door stenen kubussen).

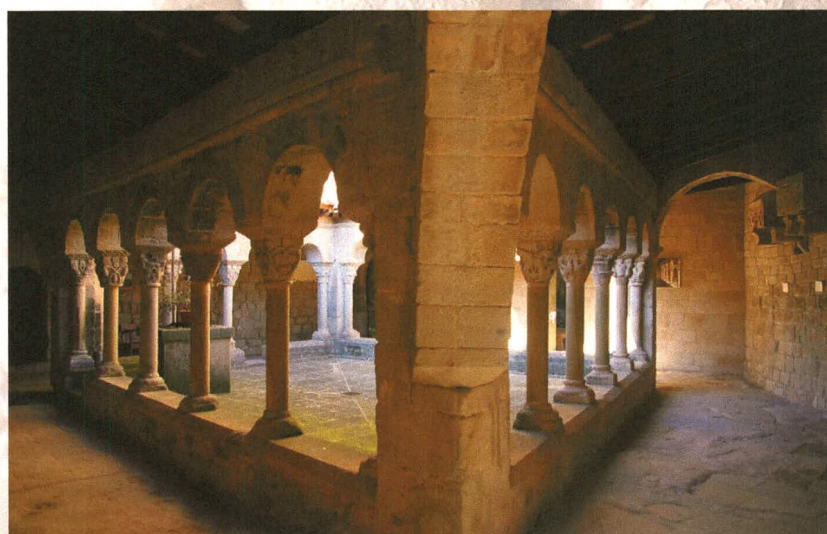

De muurschilderingen overgebracht op doek in de kerk van Santa Maria de Lluça

De hoofdkubussen zijn gebeeldhouwd met plantaardige en dierlijke motieven en hebben kroonlijsten met verstrengelde patronen en ontwerpen. Twee stenen sarcophagen uit de 13 en 14 eeuw, evenals enkele sculpturen zijn te bewonderen op de muren rond het klooster. Antropomorfe graven werden onlangs ontdekt onder het klooster. Sommige zijn opgegraven en kunnen worden gezien door glas dat hen beschermt. Meer graven zijn te vinden binnen en buiten de tempel.

Gotische schilderijen worden tentoongesteld in het museum naast het klooster. Ze werden in de 14e eeuw geschilderd om de binnengang van de tempel en de muren onder het koor te versieren. Ze werden ontdekt in 1954 en in 1961 werden ze geëxtraheerd en op canvas bevestigd. Ze worden sinds 1963 tentoongesteld. De schilderijen bestaan uit negen delen van verschillende grootte, die deel uitmaakten van een scène die een Pantocrator vertegenwoordigde met afbeeldingen van het leven van Jezus Christus en Sint-Augustinus aan beide kanten. Hoewel sommige fragmenten beschadigd zijn, hebben de schilderijen een grote waarde, beide voor zijn eigen artistieke verdiensten en omdat muurschilderingen uit die periode zeer zeldzaam zijn. Er wordt aangenomen dat ze geschilderd zijn, toen Bernat Serra de abt (1312-1323) was omdat een zaag wordt gereproduceerd op het fries van de schilderijen ('Serra', de achternaam van de abt betekent zaag in Catalaans, of tijdens de periode van Ponç Sasserra (1349- 1370) vanwege zijn schilderstijl. Santa Maria de Lluça

322P+64 Lluça, Spanje
monestirs.cat, tel. +34 938 53 01 30

Binnenzijde van Santa Maria de Lluça

Fonda Restaurant La Primitiva

We hebben praktisch tegenover het klooster van Lluça een meer dan geweldige lunch genoten, echt een aanrader, Fonda Restaurant La Primitiva, adres Carretera BV-4341, s/n, 08514 Lluça, Barcelona, Spanje. 322M+6W Lluça, Spanje, tel. +34 628 63 12 46

Zaaloverzicht Vic Episcopal Museum

Anoniem, altaar frontaal van Santa Margarida in Vila-seca Vic workshops. Laatste kwart van de 12e eeuw
Tempera op eikenhout, 95,8 x 147,5 x 5 cm. Tijdelijk in de tentoonstelling "Noord & Zuid"
Museum Catharijneconvent, Utrecht

Op weg naar Vic Museu Episcopal de Vic

Het Vic Episcopal Museum, geopend in 1891, heeft een prachtige collectie middeleeuwse kunst met meesterwerken van schilderkunst en beeldhouwkunst uit de romaanse en Catalaanse gotische kunst. De collecties goudsmiden, stoffen, smeden, glas en keramiek bieden een complete rondleiding door de geschiedenis van de liturgische kunst en de decoratieve kunst in Catalonië.

Dit fonds met uitzonderlijke waarde, bestaande uit meer dan 29.000 stukken, wordt tentoongesteld in een gebouw naast de kathedraal van Vic en uitgerust met innovatieve museumfaciliteiten.

Het verrassend leuke bisschopsstadje Vic

Je waant je hier echt in de Middeleeuwen. En geen reisgids die dit stadje noemt. Het bisschopsstadje Vic ligt ongeveer 65 km ten noorden van Barcelona. Het is op en top Catalaans.

Aan het balkon van vrijwel ieder huis hangt de Catalaanse vlag en overal zien we spandoeken met protestkreten erop, pleitend voor een vrij en onafhankelijk Catalunya. Op het mooie Plaça Major met arcadebogen, gotische gekleurde huizen en gezellige cafeetjes en

Vic Episcopal Museum

Romeinse tempel in Vic

Stadscentrum Vic

Stadscentrum Vic

terrassen ontdek je achter ieder kronkelstraatje leuke winkeltjes en verborgen pleintjes. Behalve de 11e eeuwse neoklassieke kathedraal (met imponerende muurschilderingen) staat in bijna ieder straatje wel een kerkje of kapel. Dat dit een bisschopsstad was, is wel duidelijk.

Ook heeft Vic een schitterende wijk waar allerlei voorbeelden zijn van Middeleeuwse architectuur en waar mooie

oude herenhuizen staan. Verder zijn er nog restanten van een Romeinse tempel (geheel gerenoveerd) te zien en Middeleeuwse stadswallen. Een bezoek meer dan waard!

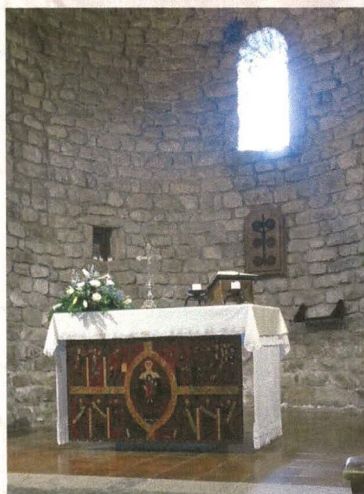
Museu Episcopal de Vic
Plaza Bisbe Oliba, 3 08500 Vic
(Barcelona) Tel. 938 869 360
www.museuepiscopalvic.com
informacio@museuepiscopalvic.com.

De kerk Sant Vicenç in Espinelves

De gewelven in de kerk van Sant Vicenç in Espinelves

Het Altaar frontaal van Sant Vicenç in Espinelves

Het Altaar frontaal van Sant Vicenç in Espinelves (anoniem) circa 1187, tempera op eikenhout, afmeting 87,5 x 147 x 8 cm.

Sant Vicenç d'Espinelves

Op weg naar Barcelona bezoeken we eerst nog de kerk Sant Vicenç d'Espinelves.

Gelegen op de top van een van de meest pittoreske dorpen van de regio Osona vinden we de kerk Sant Vicenç d'Espinelves. 40 jaar geleden renoveerden ze het en verwijderden het beslag dat de prachtige stenen muren bedekte. Het onderscheidt zich nu tussen de groene vegetatie welke communiceert met de Guillerias met dat prachtige groen met zijn weelderige bossen, waaronder een klein stroompje, waarin de liederen van de vogels, libellen en mariposas de plaats tot een oase van rust en ontspanning maken. Het is zeer goed verbonden, omdat het de C25 passeert en door iedereen wordt gebruikt. In dit prachtige gebouw is ook het altaarstuk van de zogenaamde meester van Espinelves te vinden, momenteel te zien in het bisschoppelijk museum van Vic.

Het Altaar frontaal van Sant Vicenç in Espinelves (anoniem) is gemaakt rond 1187 tempera op eikenhout, afmeting 87,5 x 147 x 8 cm. De schilder van dit frontale altaar is dezelfde persoon die aan het einde van de twaalfde eeuw de muurschilderingen deed in een apsidiole gewijd aan Saint Thomas à Becket in de kerk van Santa Maria in Ègara (Terrassa). Deze zaak is een van de belangrijkste voorbeelden om te laten zien hoe vaak de schilders van de muurschilderingen en de altaarfronten van dezelfde werkplaatsen waren. Stilistisch gezien is dit front verbonden met de schilderijen uit dezelfde periode in de Franse regio Poitou.

Een nieuw schip en apsis werden gebouwd in 1187 in de kerk van Sant Vicenç in Espinelves, het moment waar op we moesten veronderstellen dat dit frontale altaar, gewijd aan de Maagd, was geïnstalleerd. De frontale is gecentreerd op de figuur van de Maagd en het Kind in een vesica piscis gehouden

door de leeuw, symbool van de evangelist Mark, en de os, symbool van de evangelist Luke. In de bovenste zijcompartimenten is er aan de ene kant het tafereel van de aanbidding van de wijzen - Gaspar, Balthasar en Melchior - geleid door de grote achtpuntige ster die boven de vesica piscis verschijnt, en aan de andere kant de aflevering van Jezus 'binnenkomst in Jeruzalem. In de twee onderste compartimenten zijn er de zes profeten die de komst van de Messias voorspelden, allemaal met een fylacterie met de inscriptie van de naam die hen identificeert: Jesaja, Jeremia, David, Ezechiël, Daniël en Zacharia. Breng ook hier vooral een bezoek, ook het dorpje is eeuwenoud en heerlijk om even tot rust te komen en natuurlijk lekker te lunchen.

Sant Vicenç d'Espinelves

Plaça de l'Església, 4, 17405 Espinelves, Girona, Spanje
Telefoon: +34 938 85 73 88

Apsis van Sant Climent de Taüll. Circa 1123. 620 x 360 x 180 cm. Gekocht door de Junta de Museus in de campagne 1919-1923

Dit is een van de meesterwerken van de Europese Romaanse. Het geniale ligt in de manier waarop het elementen uit verschillende bijbelse visioenen (Openbaring, Jesaja en Ezechiël) combineert om de Christus van de Dag des Oordeels te presenteren. Christus verschijnt vanaf de achtergrond en veroorzaakt een beweging naar buiten vanuit het midden van de compositie, die wordt geleid door de decoratieve betekenis van de contouren en het vakkundige gebruik van kleur om volume te creëren. Het uitzonderlijke karakter van dit werk van de meester van Taüll en de picturale kracht ervan hebben de moderniteit bereikt en gefascineerde avant-gardistische kunstenaars uit de twintigste eeuw zoals Picasso en Francis Picabia.

MNAC

We gaan terug met de bus naar Barcelona, om alhier het MNAC te bezoeken en natuurlijk één van de grootste collectie Romaanse kunst te bewonderen.

Het Museu Nacional d'Art de Catalunya, ook bekend als MNAC, is een van de beste en meest bezochte kunstmusea in Barcelona. Het is gelegen aan de voet van Montjuïc, naast Placa d'Espanya, in het prachtige Palau Nacional van Montjuïc, gebouwd voor de internationale tentoonstelling van 1929.

Het museum opende zijn deuren in 1934 als het Museu d'Art de Catalunya, waarin de middeleeuwse collectie werd samengebracht. Vervolgens werden in 1995, toen het Museu Nacional d'Art de Catalunya, de nieuwe kamers van romaanse kunst ingehuldigd, en op een opeenvolgende manier werd de openbare presentatie van de collectie uitgebreid - een proces dat in 2004 eindigde met de integratie van moderne kunst.

De hoogtepunten zijn de wereldberoemde collectie Romaanse muurschilderingen en de meest representatieve kunstenaars van het Catalaanse modernisme, zoals Gaudí of Casas. Gotische kunst, grote Europese Renaissance- en Barokschilders, bijvoorbeeld Tiziano of Velázquez, en de fotografiec collectie maken de collectie compleet.

De collectie Romaanse kunst, 11e tot 13e eeuw, bestaat uit een uitzonderlijke reeks muurschilderingen en een rijke collectie paneelschilderijen, de grootste en oudste in Europa.

Middeleeuwse romaanse kunst

De collectie Romaanse kunst, 11e tot 13e eeuw, bestaat uit een uitzonderlijke reeks muurschilderingen en een rijke collectie paneelschilderijen, de grootste en oudste in Europa.

Pintures de Sant Pere de la Seu d'Urgell. Tweede kwart van de 12e eeuw, 745,3 x 579,6 x 348 cm. Gekocht door de Junta de Museus in de campagne 1919-1923. De serie bestaat uit de apsis en twee fragmenten met een tweede verwijdering van de vier centrale figuren in de halfcilinder (Andrew en Peter en Mary en John). Van de kerk van Sant Pere (nu Sant Pere i Sant Miquel), van de kathedraalgroep van La Seu d'Urgell (Alt Urgell). Fresco overgebracht naar canvas.

De Romaanse stijl is de eerste internationale stijl in West-Europa sinds de oudheid - die zich uitstrekt over de Middellandse Zee en zo ver naar het noorden als Scandinavië. De overdracht van ideeën werd vergemakkelijkt door meer reizen langs de bedevaartroutes naar heiligdommen zoals Santiago de Compostela in Spanje (een bedevaart is een reis naar een heilige plaats) of als gevolg van de kruistochten die door de gebieden van het Byzantijnse rijk trokken. Er zijn echter onderscheidende regionale varianten - de Toscaanse romaanse kunst (in Italië) bijvoorbeeld is heel anders geproduceerd dan die in Noord-Europa.

De relatie tussen kunst en architectuur - vooral kerkarchitectuur - is in deze periode fundamenteel. Muurschilderingen kunnen bijvoorbeeld de kromming van de apsis van een kerk volgen zoals in de apsis van de muurschildering van de kerk van San Clemente in Taüll, en de belangrijkste kunstvorm die in deze periode naar voren kwam, de architecturale sculptuur - sculptuur gebruikt om kerken van steen te decoreren.

Veel beeldhouwers zijn misschien begonnen met hun carrière als stenen metselaars, en er is een opmerkelijke samenhang tussen architectuur en beeldhouwkunst in kerken in deze periode. De twee belangrijkste sculpturale vormen die op dat moment ontstonden, waren het timpaan (de lunettevormige ruimte boven de ingang van een kerk) en de gehistoriseerde hoofdstad (een hoofdstad met een verhalend element, meestal een aflevering uit de Bijbel of het leven van een heilige).

Museu Nacional d'Art de Catalunya
Palau Nacional, Parc de Montjuïc, s/n,
08038 Barcelona, Spanje.
www.museunacional.cat

Altaarfronten maakten deel uit van de liturgische inrichting van de kerk en werden gebruikt om de voorkant van het altaar te bedekken. Dit frontale, uit het tweede kwart van de twaalfde eeuw, met tempera polychroom, is een van de meesterwerken in de MNAC's collectie schilderen op hout. In het centrale register zien we een weergave van de 'Maiestas Domini', of Christ in Majesty, in een dubbele mandorla, die doet denken aan Karolingische modellen. Aan weerszijden zijn de twaalf apostelen verdeeld in een zeer originele driehoekige compositie die aanleiding geeft tot een duidelijk hiërarchische ordening van symmetrie en ruimte. De drie rechthoekige compartimenten, met hun heldere kleuren, doen denken aan de pracht van verlichte manuscriptpagina's.

Tweede kwart van de 12e eeuw, 102,5 x 151 x 6 cm
Aangekocht 1905. Van een onbepaalde kerk in het bisdom La Seu d'Urgell.. Tempera en resten van gelakte metalen plaat op grenenhout

Aquamanile in de vorm van een staande leeuw (Portrait), 1250-1299. Museum Catharijneconvent

Zittende Maria, onbekend (Maasland), 1230-1239, Museum Catharijneconvent

Reliekschrijn uit Filefjell, Bergen, ca. 1230-1250. Bergen, Universiteitsmuseum

Vitrine in het Museum voor cultuurgeschiedenis

Op weg naar de laatste ontmoeting en puzzelstukjes van de hoge middeleeuwen.

Afreizend naar Noorwegen, Oslo, Trondheim en tot slot het mooie plaatsje Skaun gaan we nog meer ervaring opdoen in hoeveel gelijkenissen er zijn tussen de beeldhouwkunst, schilderijen en andere kerkschatten, gemaakt in dezelfde periode, echter mijlenver uit elkaar. Alle stukken in de tentoonstelling North & South zijn gerelateerd aan het altaar. Nergens ter wereld is een compleet altaar bewaard gebleven. Door het bij elkaar brengen van deze stukken, presenteert het Catharijneconvent een totaalbeeld waarbij alle puzzelstukjes op hun plek vallen.

Museum voor culturele geschiedenis

In Oslo bezoeken we het Museum voor culturele geschiedenis (Kulturhistorisk museum (KHM)), een vereniging

van musea die onder de Universiteit van Oslo, Noorwegen vallen. KHM werd opgericht in 1999 als Universitetets kulturhistoriske museum met de samenvoeging van de lichamen Universitetets Oldsaksamling die een verzameling oude en middeleeuwse voorwerpen huisvestte, Viking Ship Museum (Vikingskipshuset) in Bygdøy, de Coin Cabinet (Myntkabinettet) en Ethnographic Museum (Etnografisk samling). In 2004 werd de naam veranderd in Kulturhistorisk museum. De activiteiten van het Museum voor Cultuurgeschiedenis zijn momenteel gelokaliseerd in vier hoofdgebouwen in het centrum van Oslo: Historisch Museum bij Frederiks gate 2 en Frederiks gate 3 en administratie bij St. Olavs gate 29, evenals het Viking Ship Museum op het schiereiland Bygdøy.

Het Museum voor cultuurgeschiedenis is een van de grootste cultu-

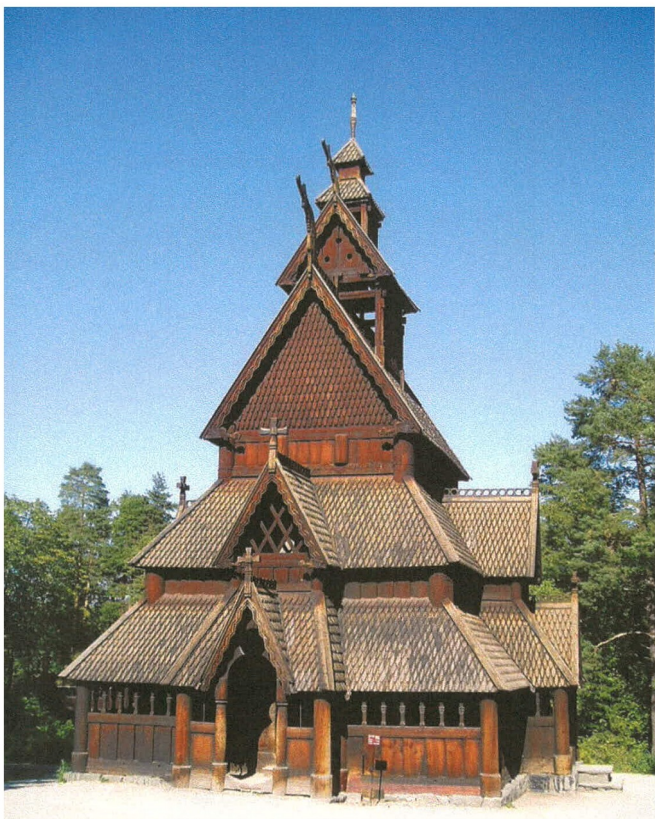
rele musea van Noorwegen. Het bezit de grootste prehistorische en middeleeuwse archeologische collecties van het land, waaronder de Viking-schepen in Bygdøy, een substantiële verzameling middeleeuwse kerkobjecten en een runenarchief. Het museum heeft ook een uitgebreide etnografische collectie met objecten uit elk continent, evenals de grootste collectie historische munten van Noorwegen.

Een middeleeuwse galerij toont een grote verzameling religieuze voorwerpen uit de middeleeuwen, waaronder de grootste verzameling kerkschilderijen van Noorwegen uit de 12e en 13e eeuw. Een nieuwe tentoonstelling toont het hele geschilderde plafond van de staafkerk van Ål. Stuk voor stuk bewaard gebleven in de jaren 1880 toen de kerk werd afgebroken, wordt het al meer dan 100 jaar tentoongesteld in het Museum voor Culturele Geschiedenis.

Het Viking Ship Museum in Bygdøy valt onder het beheer van het Museum of Cultural History. Het hoogtepunt van de collectie hier is het volledige schip, Oseberg, hersteld van 's werelds grootste bekende begrafenis van schepen. Het is het best bewaarde volledige Vikingschip ter wereld. Het museum bevat verschillende andere Vikinggrafgoederen en artefacten van Vikingschepen.

Museum voor culturele geschiedenis

Frederiks gate 2, 0164 Oslo, Noorwegen, telefoon: + 47-22-85-19-00

De stavekerk in Gol, die zich in het middeleeuwse park Gørdarike bevindt, is een echt exemplaar van de stavekerk van Gol gebouwd in de jaren 1200. Het exemplaar werd gebouwd in de jaren 1980 en ingewijd door de bisschop van Tunsberg in 1994.

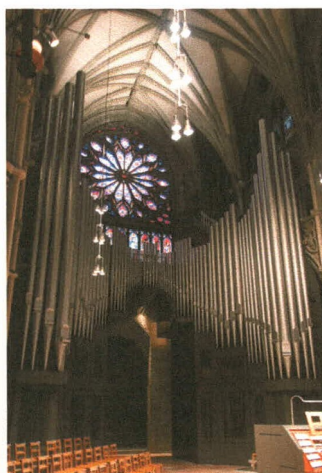
De stavekerk in Urnes in Fjord-Noorwegen is de oudste stavekerk van Noorwegen. Urnes staat op de werelderfgoedlijst van UNESCO en werd gebouwd rond 1130.

De Nidaros-kathedraal van Trondheim

Stavekerk van Gol

Het meest indrukwekkende gebouw van het Openluchtmuseum in Oslo is de houten stavekerk van Gol, die uit de 12e eeuw stamt. Hier betreed je iets heel bijzonders en authentieks. In de 11e eeuw lieten de Vikingen hun goden Odin en Thor los en bekeerden ze zich tot het christendom. Deze kerk komt uit de periode dat de nieuwe godsdienst zich in Scandinavië verspreidde. In de jaren 1980 werd een moderne replica gebouwd in Gol als toeristische attractie in een pretpark in het centrum van Gol. Deze replica ligt dicht bij de oorspronkelijke site van de middeleeuwse kerk. Deze replica werd in 1994 ingezegend als kerk.

De Nidaros-kathedraal van Trondheim

Detail Altaarfrontaal Trondheim Noorwegen, ca. 1300. Nidaros Cathedral Trondheim

Trondheim

De Nidaros-domkerk in Trondheim

Met de bezielende begeleiding van de sympathieke Archeoloog en onderzoeker Øystein Ekroll bezoeken we de Nidaros-kathedraal. Onder de stukken zijn een aantal unieke werken, die bij hoge uitzondering in Nederland te zien zijn. Het Olav-frontaal uit de Nidaros-kathedraal van Trondheim verlaat Noorwegen pas voor de tweede keer in 700 jaar tijd. Olav was de eerste christelijke koning van Noorwegen. Het frontaal staat in de kathedraal, die werd gebouwd boven op zijn graf. De Nidaros-domkerk is 's werelds noordelijkste

middeleeuwse kathedraal en tevens crypte van Olaf II. De imposante gotische façade vormt een patroon van stenen nissen.

Dankzij de unieke bouwstijl en de link met Olaf II, de vroegere koning en beschermheilige van het land, behoort de Nidaros-domkerk tot het nationale erfgoed van Noorwegen. Bezoek de kathedraal en laat je overweldigen door de combinatie van middeleeuwse bouwstijlen, van romaans tot gotisch. Het fraaie gebrandschilderde roosvenster van de kerk doet qua schoonheid enkel onder voor het uitzicht op de stad vanaf

de kerktoeren. Daal diep af in de crypte van de kathedraal om middeleeuwse grafstenen te bezichtigen.

Maak een wandeling rond de kathedraal om de monumentale gevels van het gebouw helemaal in je op te nemen. De Nidaros-domkerk werd gebouwd op de fundering van een 11e-eeuwse basiliek. In de daaropvolgende eeuw groeide de kathedraal uit tot bedevaartsoord. Rond het sierlijke roosvenster aan de gotische westkant van de kathedraal is een schier eindeloze hoeveelheid symmetrische stenen gravures, nissen en schitterende beelden aangebracht.

Parochiekerk in Skaun Noorwegen

Betreed de reusachtige kathedraal en zie de historische inrichting in het licht van de kleurrijke vensters. De kerk heeft een romaans transept, een vroeggotisch schip een koor en een 12-eeuwse aan Johannes en Sint-Silvester gewijde kapel. De fascinerende legende van de Olaf de Heilige staat uitgebeeld op de voorkant van het altaar. Bezoek het en kom meer te weten over deze heroïsche Noorse koning die in 1031 op deze plek werd begraven en heilig verklaard. Voor de Reformatie en de Lutherse begering trok de kerk talloze bedevaartgangers.

De collecties vertonen opvallende overeenkomsten en samen geven ze een indruk hoe kerken en altaren in Engeland, de Nederlanden, Frankrijk of Duitsland er in de 12de en 14de eeuw uitzagen. In Catalonië en Noorwegen zijn meer kerkachtigen uit de 12de tot de 14de eeuw te vinden dan waar dan ook. Deze indrukwekkende reis eindigt in het plaatsje Skaun waar de tijd heeft stilgestaan en treffen we wederom gelijkenissen aan met de eerder bezochte kerkjes in Catalonië. In Skaun is de katholieke geschiedenis van Noorwegen nog sterk voelbaar. Midden in het dorp staat een van de mooiste kerkjes van het Olavspad.

Altaarfrontaal met Maria en Kind (ca. 1250) – Parochiekerk in Skaun Noorwegen (nog steeds in gebruik!)

Het altaarstuk heeft de Reformatie overleefd: drie beschilderde eikenhouten panelen uit 1200 na Christus, zomaar in een afgelegen dorpje te bewonderen en daarmee een zeldzaamheid, evenals de reis en het gezelschap waar ik mee op reis mocht gaan.

Deze uitzonderlijke persreis heeft mij in ieder geval duidelijk gemaakt dat 'ZIJ' zijn WIJ, betrekking heeft op ons allen. Wij zijn het, in het NU, het heden. Wij geven het door.

Tot slot wil ik ook nog mijn dank betonen aan Rosemarie Boone werkzaam bij Museum het Catharijnecon-

vent en Ranhilde Luttenberg van Visit Norway voor hun sympathieke en gedegen begeleiding gedurende de gehele reis.

Een groot deel van de besproken kunstwerken zijn nu uniek in deze uitmuntende expositie North & South te zien tot en met 26 januari 2020. Ook na deze expositie is het museum bijzonder de moeite waard om met regelmaat te bezoeken!

Museum Catharijneconvent
Lange Nieuwstraat 38, Utrecht
www.catharijneconvent.nl